

# txinpart

Haurtzaro ikastolako aldizkaria

2008 ekaina • 41. zenbakia



Haurtzaro ikastola,  
gure haurren etxola,  
herriaren altxorra,  
euskararen eskola...

# 40 urte...



# **A**URKIBIDEA

|                        |    |
|------------------------|----|
| HAURTZARO INFORMATZEN  | 3  |
| HATZAK BETE LAN        | 13 |
| EUSKARAREN TXOKOA      | 28 |
| GURASOOK JAKIN DEZAGUN | 31 |
| GU ERE KAZETARI        | 32 |



# 40 urte...

**1967an guraso talde batek Haurtzaro Ikastola izeneko proiektu hau martxan jarri zuenetik; pasatu dira 40 urte bizi-bizirik.**

**Urtez urte indartzen eta sendotzen joan gara; hasierako urteetako baliabide falta herritarren ilusio eta konpromisoarekin orekatzen zen, eta konpromiso hari esker gaur egun ikastolok hezkuntza erreferente izatera iritsi gara, eta gure ikastola ere erreferente hauetako bat da.**

**Honen adierazgarri duzue eskuartean duzuen ale interesgarri hau, TXINPART ale honetan jaso ditugun zenbait lanen sailkapena duzue. Zuen gusukoa izango dela itxaro dugu.**



## IKASYS martxan dago haurtzaro ikastolan

Bere garaian adierazi genuen modura IKASYS proiektua jada martxan dago gure ikastolan. Lehen aurreikuspenetan Aste Santuko oporren bueltan hasi behar genuen proiektu honetan LH 2, LH 4 eta LH 6ko, maila bakoitzeko talde batek, baina zaila egin zaigu egutegia behar bezala betetzea. Honen arrazoia ordenagailu falta izan da: Ikastolan guztia prest bagenuen ere, ordenagailu txiki hauek merkatura guri adierazi baina beranduago ateratu dira. Baina eman diogu honi ere irtenbidea: gela bakoitzeko beharrezko ordenagailu kopurua ez genuenez, ordenagailu berak erabili ditugu hiru geletan, horretarako azpiegitura aurreikusia genuen eta.

Eta zein izan dira ondorioak?

Horretan gabilta. Denboraldi honetan proiektu hau martxan jartzearen alderdi teknikoa landu da batez ere: konexioak, sarearen funtzionamendua, zerbitza-

riaren gaitasuna, ikasleak modu honetara lan egitera egokitzeko denbora... Eta esan dezakegu momentu honetan aurkitu diren zailtasunak gaindituta ditugula. Beraz, 08-09 ikasturtean lanean jarraitzeko prest daukagu guztia.

Ikasleei dagokienez abilezia ikaragarria adierazi dute, seriooki eta zintzotasunez jardun dute, eta bakoitzaren erritmora egokitzeko tresna oso egokia dela baieztatzeko aukera eman digu.

08-09 ikasturtean izango ditugu gela bakoitzerako beharrezkoak diren ordenagailuak, eta ikasturte honetan alderdi pedagogikoa izango da aztertuko dena. Gogoratu honetarako berriz ere LH 2, LH 4 eta LH 6ko gela bana aukeratuko dela, eta hurrengo ikasturtean ikasle guztiengana zabaltzeko aukera izango dela aurreikusten dugu.

Hona hemen irudi esanguratsu batzuk.





# Irteerak eta ekintzak

| MAILA                  | NOIZ                              | NORA                           | HELBURUA                                                        |
|------------------------|-----------------------------------|--------------------------------|-----------------------------------------------------------------|
| <b>HAUR HEZKUNTZA</b>  |                                   |                                |                                                                 |
| HH1                    | APIRILAK 9                        | BASERRIRA                      | ANIMALIAK IKUSI                                                 |
| HH1                    | MAIATZAK 23                       | ZULOAGA MUSEORA                | ARTELANAK EZAGUTU                                               |
| HH1                    | MAIATZAK 23                       | HONDARTZARA                    | GOZATU                                                          |
| HH1                    | MAIATZAK 28                       | OIARTZUNERA                    | HERRIKO BARATZAK IKUSI                                          |
| HH1                    | MAIATZEAN                         | IGERILEKURA                    | GOZATU                                                          |
| HH1                    | EKAINAK 6                         | ERREKARA                       | URAREKIN DISFRUTATU                                             |
| HH2                    | APIRILAK 11                       | SUPERMERKATURA                 | DENDAK IKUSI                                                    |
| HH2                    | APIRILAK 24                       | IBARGAINGO PARKERA             | LOREAK BILDU                                                    |
| HH2                    | APIRILAK 25                       | BASORA                         | LOREAK BILDU                                                    |
| HH2                    | APIRILAK 29                       | KRISTINA ENEA-GLADYS ENEARA    | "MARRUBITXOREKIN" NATURAZ GOZATU                                |
| HH2                    | MAIATZAK 30                       | ARTIKUTZARA                    | MAILAKIDEEKIN EGUNA PASATU                                      |
| HH2                    | MAIATZAK 21                       | OKINDEGIRA                     | OGIA NOLA EGITEN DEN IKASI                                      |
| HH2                    | MAIATZEAN ZEHAR                   | IGERILEKURA                    | GELAKIDEEKIN DISFRUTATU                                         |
| HH2                    | MAIATZEAN                         | LIBURUTEGIRA                   | LIBURUTEGIA EZAGUTU                                             |
| HH2                    | EKAINAK 6                         | PLANETARIUM-A                  | LEKU MAGIKO HORI EZAGUTU                                        |
| HH3                    | APIRILAK 4                        | ARRAGUARA                      | AUZOA EZAGUTU                                                   |
| HH3                    | APIRILAK 18                       | ELIZALDERA                     | TXOKO BAT MARRAZTU                                              |
| HH3                    | APIRILAK 7                        | ITURRIOTZA                     | AUZOA EZAGUTU                                                   |
| HH3                    | APIRILAK 9                        | ELIZALDERA                     | ERAIKUNTZA GARRANTZITSUAK IKUSTERA                              |
| HH3                    | APIRILAK 25                       | GURUTZERA                      | AUZOA EZAGUTU                                                   |
| HH3                    | MAIATZAK 9                        | ETXEBESTE FAMILIAREN BASERRIRA | ERLAUNTZAK IKUSI ETA EZTIA PROBATU                              |
| HH3                    | MAIATZAK 28                       | ERGOIENA                       | MUSIKA TXOKOA BISITATU ETA TREN BERDEAN IBILI                   |
| HH3                    | EKAINAK 5-6                       | ZARAUTZA                       | BI EGUNeko EGONALDIAZ DISFRUTATU                                |
| <b>LEHEN HEZKUNTZA</b> |                                   |                                |                                                                 |
| LH1                    | APIRILAK 10                       | OIASO ETA AMAXANTALERA         | ERROMATARREN AZTARNAK BEGIRATU                                  |
| LH1                    | APIRILAK 17                       | IKASTOLAKO ARETO NAGUSIRA      | JAIONE UGALDEBEREREN<br>ERROMARI BURUZKO EMANALDIA IKUSI-ENTZUN |
| LH1                    | MAIATZAREN 5ETIK EKAINAREN 5ERA   |                                | KIROLDEGIRA IGERIKETA IKASTAROA EGIN                            |
| LH1                    | MAIATZAK 14                       | PLAIAUNDIRA                    | NATURGUNE BAT AZTERTU                                           |
| LH1                    | EKAINAK 11,12,13                  | LESAKARA                       | ELKARREKIN BIZI ETA HARREMANAK SENDOTU                          |
| LH2                    | MARTXOAREN 31TIK APIRILAREN 30ERA |                                | KIROLDEGIAN, IGERIKETA IKASTAROA EGIN                           |
| LH2                    | APIRILAK 2                        | MIRAMONERA                     | "KOMUNIKABIDEAK" GAIA LANDU                                     |
| LH2                    | MAIATZAK 14                       | BIDEGORRIRA                    | TREN BERDEAN NATURAZ GOZATU                                     |
| LH2                    | EKAINAK 10,11,12                  | SASTARRAINGO BASERRI ESKOLARA  | ELKARREN ARTEKO HARREMANAK SENDOTU                              |
| LH4                    | APIRILAK 3                        | MIRAMON-A                      | URAREKIN ESPERIMENTATU                                          |
| LH4                    | APIRILAK 23                       | IKASTOLA                       | JUUL: URTEKO IPUIN ONENAREN BOTAZIOA EGIN                       |
| LH3-4                  | APIRILAK 25                       | SAN MARKOSA                    | SAN MARKOS EGUNA OSPATU ETA ZIKLOKO ERLAZIOAK SENDOTU           |



|                                         |                  |                                  |                                                                     |
|-----------------------------------------|------------------|----------------------------------|---------------------------------------------------------------------|
| LH3-4                                   | APIRILAK 28      | IKASTOLA                         | IPUIN KONTAKETAK                                                    |
| LH3                                     | APIRILAK 28      | IKASTOLA                         | OIER MENDIZABALEN BISITA                                            |
| LH4                                     | APIRILAK 28      | IKASTOLA                         | HORMA IRUDIAK EGIN ETA<br>LH 1EKOEI LANDAREEN UGALKETA AZALDU       |
| LH3                                     | APIRILAREN 24    | DONOSTIAKO POKOPANDEGI BASERRIRA | GOENAGA ESNEKIEN EKOIZPENA IKUSI                                    |
| LH3                                     | MAIATZA          | ZAHARREN EGOITZARA               | BELAUNALDI ARTEKO PROGRAMA                                          |
| LH3                                     | MAIATZA          | LIBURUTEGIRA                     | HERRIKO LIBURUTEGIA EZAGUTU                                         |
| LH4                                     | MAIATZAK 21      | IKASTOLA                         | HORMA IRUDIAK EGIN ETA<br>HH 1EKOEI MONETEN INGURUKO AZALPENAK EMAN |
| LH3                                     | MAIATZAK 22      | UDALETXERA                       | IBARGAIN MUSIKA ESKOLAKOEN KONTZERTUA ENTZUN                        |
| LH3-4                                   | MAIATZAK 23      | UDALETXERA                       | AGENDA 21                                                           |
| LH4                                     | EKAINA           | LIBURUTEGIRA                     | HERRIKO LIBURUTEGIA EZAGUTU                                         |
| LH3                                     | EKAINAK 2, 3, 4  | HONDARRIBIRA                     | ELKARREN ARTEKO ERLAZIOAK SENDOTU                                   |
| LH4                                     | EKAINAK 2, 3, 4  | BARATZERA                        | ELKARREN ARTEKO ERLAZIOAK SENDOTU                                   |
| LH3                                     | EKAINAK 5        | IKASTOLA                         | DBHKOEN ANTZERKIA                                                   |
| LH3-4                                   | EKAINAK 6        | OIARTZUN                         | ZIKLOAREN AGURRA                                                    |
| LH4                                     | EKAINAK 9        | IKASTOLA                         | DBHKOEN ANTZERKIA                                                   |
| LH4                                     | EKAINAK 12       | IKASTOLA                         | MUSIKA EMANALDIA                                                    |
| LH5                                     | EKAINAK 11,12,13 | GASTEIZERA                       | EH-KO HIRIBURU BAT EZAGUTU<br>ETA BERTAKO OHITURAK BIZI             |
| LH6                                     | APIRILAK         | IKASTOLA                         | J.M. ITURRALDE IDAZLEAREKIN ELKARRIZKETA                            |
| LH6                                     | APIRILAK 24      | DONOSTIAKO POKOPANDEGI BASERRIRA | GOENAGA ESNEKIEN EKOIZPENA IKUSI                                    |
| LH6                                     | EKAINAK 11,12,13 | AROTZ-ENEARA                     | ETAPA BUKAERAN AGURRA EMAN<br>HARREMAN BERRIAK ERAIKI               |
| <b>DERRIGORREZKO BIGARREN HEZKUNTZA</b> |                  |                                  |                                                                     |
| DBH1-2                                  | APIRILAK 10      | IKASTOLA                         | XXVI. LEXOTI JAIALDIA                                               |
| DBH1                                    | APIRILAK 16      | IKASTOLA                         | ANDONI EGAÑA BERTSOLARIAREN BISITA                                  |
| DBH1                                    | APIRILAK 22      | IKASTOLA                         | TABAKO-KONTSUMOA OZTOPATZEKO TAILERRA                               |
| DBH1                                    | EKAINAK 11,12,13 | BARRIARA                         | IKASTURTEARI AMAIERA POLITA EMAN                                    |
| DBH2                                    | APIRILAK 15      | ERNIORA                          | ESPELEOLOGIA PRAKTIKATU                                             |
| DBH2                                    | EKAINAK 11,12,13 | ZUHAIZTIETARA                    | ZIKLOARI AMAIERA POLITA EMAN                                        |
| DBH3                                    | APIRILAK 7       | HONDARRIBIA-HENDAIA-AIAKO HARRIA | BREITAINIAKO IKASLEEKIN HARREMANAK SENDOTU                          |
| DBH3                                    | APIRILAK 28      | IKASTOLA                         | ESPERIENTZIA PROFESIONALAK EZAGUTU                                  |
| DBH3                                    | EKAINAK 11,12,13 | GORLIZERA                        | IKASTURTEARI AMAIERA POLITA EMAN                                    |
| DBH4                                    | MARTXOAK 14      | OIARTZORA                        | BATXILERGOKO ESKAINTZA EZAGUTU                                      |
| DBH4                                    | APIRILAK 15      | IKASTOLA                         | FERNANDO MORILLO IDAZLEAREN BISITA                                  |
| DBH4                                    | MAIATZAK 8       | GUGGENHEIM-BIZKAIA ZUBIRA        | ARTEAZ ETA ARKITEKTURAZ BLAI                                        |
| DBH4                                    | EKAINAK 9-13     | CATALUNYARA                      | IKASTOLAKO IBILBIDEARI AMAIERA POLITA EMAN                          |



# Bide segurua



## Helburu nagusien ardatzak

Ikastolak urtero antolatzen duen Batzar Nagusian, Oiertzungo herria eta herritarren bizi kalitatea hobetzeko asmoz, Eskola Agenda 21 programan partaide aktibotzat jo zuen bere burua, 2008ko udaberrian Oiertzungo Udalarekin batera sinatutako hitzarmenean adierazi bezala. Eusko Jaurlaritzak bultzatu Eskola Agenda 21 programaren laugarren ikasturtea dugu aurtengoa eta Haurtzaro ikastola osatzen dugun kideok programaren hasiera-hasieratik tinko lanean gabiltza, ikasturtez ikasturte, ura, kontsumoa, eta hondakinak aztertuz. Aurtengo ikasturtean Oiertzungo mugikortasuna aztertzen hasi gara; gaia konplexua bezain interesgarria suertatu da. **Mugikortasun iraunkorra** kontzeptua sozializatu eta oiertzuarron ohitura egokiak bultzatu eta desegokitzat jo daitezkeen horietaz guztietaz gogoeta egiten laguntzeko ilusioarekin ekin diogu.

Helburu nagusien ardatzak honela laburbildu genituen:

- 1 Ikastolarainoko bide seguruak identifikatu eta berriak sortu
- 2 "Ikastolara oinez" proiektua diseinatu eta garatu
- 3 Ikastolan txirringak gordetzeko azpiegiturak egokitu
- 4 Garraio pribatu eta publikoaren erabileraz gogoeta egin

## Ikastolarainoko BIDE SEGURUAK

Aurtengo ikasturteko lanak honako faseak eraman ditu:

- Abenduan ikastolako eta herriko mugikortasuna
- Diagnostikoa diseinatu, galdeketa egin eta datuak aztertu
- Udaberrian Elizalde auzo inguruko arriskuguneak identifikatu
- Maiatzean Elizalde auzo inguruko arriskuguneak markatu

Honako lanaren emaitza DBH-4.mailako ikasleok GOOGLE EARTH programa erabiliz INTERNETen jarri dute. Ikono berezien laguntzaz arriskugune bakoitzaren kokapena, deskripzioa eta soluziobideak eta irudiak eskaini dituzte. Honako web helbidean ikusgai duzue: <http://bbs.keyhole.com/ubb/download.php?Number=1164578>



Diagnostikoa identifikatutako ARRISKU GUNEAK eta antolatutako BI OINBUSak ikusgai (UGALDETXXO eta ALTZIBARrekoak).  
Baita, bide mozketak ere

## Ikastolara Oinez! Ikastolarainoko OINBUSak: Bide seguruak jarraituz oinezkoen autobusak

Maiatzaren 12tik 16 bitarteko astea, **Mugikortasun Astea** deitu duguna, herritarrok gogoan izango duzue. Aste horretan zehar, Haurtzaro ikastola eta Elizalde ikastetxe inguruko errepideak goizeko sarrera orduetan itxi egin zituen udalak, kotxe pribatuei trabak jarri eta oinezko zein autobusei lehentasuna eskaintzeko asmoz.

Bestalde, aste honetan esperientalki ezarritako bigarren ekintza OINBUSen antolaketa izan zen; hau da, gorpilik gabeko oinezkoen autobus berezia (ondoko argazkian ikusgai). OINBUSaren lehen esperientziak Italian (PEDIBUS) sortu dira, baina gure inguruneetaraino iritsi da. Hauxe da: heldu batzuen laguntzaz auzoetako haurrak auzoetan bertan elkartu eta alde aurretik diseinatutako ibilbide zein geltokietan delako Oinbusara "igo" eta koadrila modura ikastolaraino iristen dira.



Aurten ikastolak bi Oinbus antolatu ditu: Ugaldetxoko OINBUSa eta Altzibarko OINBUSa.

Aurtengo lana aurrera eramateko Oiertzungo Udaltzaingoarekin elkarlanean aritu gara; bere Bide Heziketa Programaren arduradunekin bikain koordinatuz. Idazki honen bidez bai udaltzaingoari bai Mendi Enara Elkarteari egin duten lana gorai-patu eta denon aurrean eskerrak eman nahi dizkiegu.





# XXVI. Lexoti saria

Apirilaren 10ean, osteguna, ospatu genuen ikastolako areto nagusi berrian 26. Lexoti saria. Badira urteak ikastolan bertsoaren aitzakian, euskararekin jolas-ten gabiltzala. Ez da gaur goizekoa euskaldunen arteko hitzaren kirola. Hizkuntza bera bezain zaharra, beharbada. Dialektikaren jolasa, hizketako nor-gehiagoka errimatua.

Lehen zatian ikastolako bertsolari gaztetxoak aritu ziren bat-bateko ariketa zenbait kantatzen. Egun gutxira izan zuten Gipuzkoako txapelketarako oso ongi etorri zitzairen entrenamendu gisa. Agurrak, lau oinak emanda, koplaka, puntutan...

Bigarren zatian, urtero bezala, bertso paperek izan zuten beren tartetxo. Aurtengo hiru txapeldunek kantatu zituzten beren bertso irabazleak. LHko 6. mailako irabazlea Itsaso Uitzu izan zen, eta gaiak honela zioen: "Lagunik gabe gelditu naiz". DBHko 1. mailako txapeldun, Maialen Ibargoinen izan zen, eta haren gaia berriz, hauxe zen: "Gurasoek telefono mugikorra kendu didate". Eta hirugarren txapelduna,

DBHko 2. mailakoa, Ander Gaztelumendi. Honen gaia ezberdina zen: "Neska/mutil bat ezagutu dut".

Bertso irabazleak entzun ondoren, sariak jaso zituzten txapeldunek, eta amaierako agurrekin eman genion bukaera aurtengo Lexoti sariari.

Apirilaren 16an, berriz, Andoni Egaña etorri zen urteroko bisita egitera, ikastolako DBHko 1. mailako ikasleengana. Izan zuten txapeldun handiarekin zer ikusia, zer entzuna eta zer ikasia. Ez baitzen etorri soilik ikasleak bisitatzerara, batez ere hauentzat bat-bateko bertsoak kantatzera baizik.

Gai jartzaileak ikasleak izan ziren. Batzuek puntua jarri zioten, beste batzuek lau oinak, eta gai batzuk ere jarri zituzten ikastolako ikasle bertsozaleek. Ez dira edozein Haurtzaroko ikasleak. Andoni Egañaren gai jartzaileak. Esperientzia polita eta gogoangarria gaztetxo horientzat. Egaña bezalako ereduak dituzten bitartean, egingo dute bertsotan ikastolako bertsolari gaztetxoek. Datorren urtean ere deituko diogu Zarauzko artistari.



# DBH-ko ikasleek 8.075 euro irabazi dituzte!

**Naturgaia taldeak Kutxaren babespean bultzatzen duten Berde-berdea ingurumen proiektuan parte hartu du. Haurtzaro ikastolako DBH 1. eta 2. mailako ikasleek 8075 euro lortu dituzte.**

Dirutza hau, proiektuak eskatzen duen bezala, ingurumenaren alde lan egiten duen elkarteei emango zaie. Haurtzaroko ikasleek aukeratu zutenaren arabera, horrela banatuko da:

- DBH 1A gelak irabazitako 2210 euroak basa animaliak sendatzen dituen Igeldoko Arrano Etxe elkarteari emango zaizkio.
- DBH 1B gelak irabazitako 2125 euroak The Green Belt Movement elkarteari. Afrikako emakumeek egunerotutako egur bila makina kilometro egin behar izaten dituzte. Proiektu honen bidez herrixken inguruan autogestioan oinarrituriko zuhaitz landaketa eta zainketa bultzatu nahi da.
- DBH 2. mailako bi gelen artean, berriz, EIBE elkartarako 3740 euro irabazi dituzte. EIBE, Euskal Izurde eta Balezaleen elkarte da. Elkarrekin honen helburua da animalia hauen kontserbaziorako beharrezko ikerketa zientifikoak egin, ikerketa hauek zabaldu eta gizarte heziketa programak bultzatzea.

Informazio gehiagorako berde-berdearen interneteko helbidea bisita dezakezu:

<http://berde-berdea.net/fase5/eus>



Azkenik, ezin aipatu gabe utzi, Zientzia Tailerreko 2. mailako ikasleek Elhuyar fundazioko **ZerNola.net** txapelketan aurkezturiko **“Oiartzun ibaia”** bideoarengatik jasotako aipamen berezia.

Bideoa ikusteko [www.haurtzaroikastola.net/webgunea/oartzunibaia](http://www.haurtzaroikastola.net/webgunea/oartzunibaia) webgunea bisita dezakezu; goialdean, ezkerrean, agertuko zaizu.

## PARIS 2008



Le groupe de Français de Oiartzun.

Nous voici encore une fois à Paris. Cette année 15 lycéens élèves de Français et 2 professeurs.

On s'est bien amusés malgré tout. Malgré un incident qui a marqué notre voyage depuis le début: le vol d'un de nos sacs dès le moment où on a mis les pieds sur Paris. Tant pis!

Le voyage a été chouette: allée en avion de Biarritz et retour en train couchette jusqu'à Hendaye. Quant aux visites, nous avons vu les monuments et musées d'habitude: Eiffel, le musée d'Orsay, le Louvre, le Sacré Coeur, l'Opéra, le Quartier Latin, Notre Dame... nous avons roulé tout Paris, enfin...

Igone et Enaitz ont fait 17 ans à Paris, ce qui a été l'excuse pour organiser un dîner au Quartier Latin. Notre ancienne élève et future célèbre pianiste, Aroia Makuso, a profité pour fêter ces anniversaires avec nous, puisqu'elle étudie dans une prestigieuse école de musique parisienne actuellement.

On a passé de beaux jours, car Paris restera toujours Paris...



# Geologia-eskola Zumaian

Liburuetan ikasten ditugunak "bizirik eta zuzenean" ikusteko asmoz, azken urteotan bezala, aurten ere Zumaia aldera txangoa egin genuen 1. Batxilerreko Biologia-Geologiako irakasle eta ikasleek.

**Algorri interpretazio zentroko** arduradunen laguntzaz, egun eder bat pasatzeaz gain, gure inguruneke gertakizun geologiko batzuk interpretatzeko tresnak jaso ahal izan genituen: harrien ezaugarriak aztertzeke, estratoetan "idatzitako" informazioa "irakurtzeke"... lehen pausoak eman genituen.

Martxoaren 6a izan zen aukeratutako eguna. Bezperako itasasaldi gogorak eta ekaitzak ikusita, eguraldiarekin beldur pixka bat genuen arren, suertea izan genuen eta oso giro ederra tokatu zitzaigun.

Goizean goiz trenez joan ginen Zumaiaraino bideko paisaiaz gozatuz.

Ikasle batzuek Zumaia eta ingurua ez zuten ezagutzen eta espero baino inpresio atsegina jaso zuten.

Algorri interpretazio zentroan, goizez, hiru orduko lan-saio bat egin genuen tailer geologiko batean, lurrazaleko harri-motak bereiztuz, zenbait fosil aztertuz eta Euskal Herriko historia geologikoa errepasatuz.

Bazkal ostean, mundu guztiko geologoaren artean hain ospetsua den **flysch-a** "in situ" ezagutzeko oinezko ibilaldi bat egin genuen. Egitura geologiko horren garrantzia eta ikusgarritasuna kontuan hartuz, ibilaldi gidatu hau egiteko aukera izatea, natura interesatzen zaigunontzat aukera paregabea izan zen.

Bai tailerreko arduradun den **Asier Hilariori** eta baita ere oinezko ibilaldia gidatu zuen **Estelari** eskerak eman beharrean gaude, beren lana modu oso interesgarri eta serioan egiten dutelako eta egun-pasa hutsa izan zitekeena, benetan probetxugarri bihurtzen dutelako.

► **BIOLOGIA-GEOLOGIAKO IRAKASLEAK**



# URTEKO SARITUAK

## ► DANTZA / AURRESKUA

Iñigo Etxebeste: 2. saria Gipuzkoako aurreku txapelketan.

Jon Garcia, Julen del Río, Aitor I. eta Olatz Sarasti: 2. saria, Haurtzaro ikastolako dantza taldea.

Aritz Olarte: 1. saria Gipuzkoako bakarkako aurrekuan.

Aitor Eizmendi: Saria bakarkako aurrekuan.

Ekain Susperregi: 5.saria banakako dantzan.

Mikel Urdanpilleta: Saria bakarkako aurrekuan.

Eneko Iparragirre: Gipuzkoako 3.saria.

Udane Eskudero: Finalera joatea lortu du.

Ane Cruz: 3. saria Beasainen eta 2. saria Altsasun.

► **BIDEOGINTZA:** Jhonatan Burga, Mikel Garmendia, Julen Iturain, Nabil Selma, Rafa Vega eta Gorka Vicente: Eusko Jaurlaritzak antolatutako lehiaketan.

► **ATLETISMOA:** Odei Mujika: 3. saria Gipuzkoako txapelketan eta 3. saria Euskadiko txapelketan.

## ► GIMNASIA ERRITMIKOA:

Olatz Retegi: Finalista Gipuzkoako txapelketan.

Izar Aizpuru, Amaia Ostolaitz eta Ziortza Salaberria: 3. saria Gipuzkoako txapelketan.

## ► JUDO:

Miren Idarreta: 1. saria Gipuzkoako txapelketan, Gasteizko txapelketan eta Euskadiko sailkapen txapelketan.

Uxue Urkia: Euskadiko txapelduna.

Gorka Aduriz: Pio Baroja txapelketan taldeka 3.saria eta Gipuzkoako txapelketan 4.saria.

Ekhi Mitxelena: Gipuzkoako txapelketan 3.saria eta Gipuzkoako txapelketan taldeka, 2.saria.

Eneko Iparragirre: Hugo Vidal txapelketan 1.saria

Haitz Errazkin: Shiay San Viator

Internaziolean Txapeldun Gasteiz.

Manex Apaolaza: Gipuzkoako txapelketa.

## ► KENPO KAI

Alain Isasa: 1. saria munduko txapelketan, 1. saria Hugo Vidal memorialean, 1. saria Toledoko open-ean eta 1. saria Decathlon torneoan.

Gexan Esteban: 2. saria munduko txapelketan

Naiara Benitez: Trofeoa Hugo Vidal memorialean eta Decathloneko torneoan

Eñaut Basasoro eta Oier Sarasti: 2. saria Doneztebeko txapelketan Jon Ander Isasa: 4. saria munduko txapelketan.

Andoni Ugalde: Bortzirietako txapelduna binaka.

## ► PILOTA:

Iñigo Ugalde: Txapelduna Gipuzkoako trinkete txapelketan binaka eta binaka.

Eneko Aizpuru: 2007ko Xanistaberen txapelduna binaka, Bortzirietako txapelduna binaka.

Gaizka Ezpona eta Beñat Trigo: Arragoako txapelketako irabazleak. Imanol Ugalde eta Oihan Astigarraga: Binakako Oiertzungo txapeldunak.

Iker Mujika: Bortzirietako txapelketan txapeldun.

Mattin Kazabon: Bortzirietako txapelketan txapeldun.

## ► FUTBOLA:

Usue Agirre, Usue Barrenetxea, Ane Garzia, Jara Garzia, Garazi Lasarte eta Aintzane Toledo: Futbol-8-ko finalistak.

Mikel Aranburu, Iker Arbelaiz, Beñat Eskamendi eta Gaizka Ezpona: ligan 2. sailkatuak

► **RUGBI:** Unai Etxeberria eta Andoni Susperregi: Zilar ligako txapeldunak

## ► HOCKEY IZOTZ GAINEAN:

Iñigo Gaintza: (Txuri Urdin), Espainiako ligan 1. eta 2. sailkatuak

► **SURF:** Julen Egiguren: Gipuzkoako txapelketan 3.saria

## ► IGERIKETA:

Irune Arbide eta Irati Cabornero: Euskal Herriko txapelketan 4x50 eta 4x100 estiloetan 3. sariak

Irati Cabornero: 1. saria Euskal Herriko txapelketan, 50 eta 100 metroko bizkar-igeriketan eta 2. saria 200 m-koan. Espainiarako sailkatua.

Ander Gaztelumendi: 1. saria Gipuzkoako txapelketan 400 m estiloetan; 1. saria Euskal Herriko txapelketan 1500 m librean eta Espainiako txapelketan sailkatua.

Oihan Manzisidor: 1. saria 50m braza San Esteban saria.

Haitz Errazkin: 3. saria 50m crawl San Esteban saria.

## ► LITERATURA

Udane Arbelaiz: Poesian, Oiertzungo lehiaketan eta Prosan, 3. saria, Idazle Gaztea lehiaketan.

Ariane Errandonea: Prosan, Oiertzungo lehiaketan.

Naroa Fagoaga: Poesian, aipamena, Idazle Gaztea lehiaketan.

Oihane Isasa: Poesian, 3. saria, Idazle Gaztea lehiaketan.

Udane Loidi: Prosan, Oiertzungo lehiaketan eta Prosan, aipamena, Idazle Gaztea lehiaketan.

Oihana Lopez: Prosan, Oiertzungo lehiaketan.

Odei Mujika: Poesian, Oiertzungo lehiaketan.

Olatz Retegi: Poesian, Oiertzungo lehiaketan eta Poesian, 2. saria, Idazle Gaztea lehiaketan.

Oihane Uitzzi: Prosan, 2. saria, Idazle Gaztea lehiaketan.

Irune Arbide: Poesian, Oiertzungo lehiaketan.

Jara Garzia: Prosan, Oiertzungo lehiaketan.



Ander Gaztelumendi: 26. Lexoti saria.

Maialen Ibargoiien: 26. Lexoti saria.

Peio Kazabon: Prosan, Oiartzungo lehiaketan.

Maialen Elorza: Oiartzungo Prosan saritua.

Ane Dehesa: Oiartzungo Poesian saritua.

Iraitz Mateo: Oiartzungo Prosan saritua.

Beñat Azkarate: Prosan, Oiartzun-

go lehiaketan.

Olatz Irigorri: Prosan, Oiartzungo lehiaketan.

Izaro Idarreta: Prosan, Oiartzungo lehiaketan.

Maddi Ibarguren: Prosan, Oiartzungo lehiaketan.

#### ► MUSIKA:

Nahia Aguado: 3. aipamena Nazioarteko Donostia Hiriko piano lehiaketan

Amaia Perez: 3. aipamena Nazioarteko piano-jole lehiaketan.

#### ► MARRAZKETA:

Alaia Belaunzarán: Oiartzungo Xanistebanetako lehiaketan 3. saria.

Mirari Urdanpilleta: Kenzo pintura lehiaketan 3. saria

Maialen Elorza: Kenzo pintura lehiaketan 2. saria

Karen Muñoz: Lartzaileko jaietako lehiaketan 2. saria

Udane Etxebeste: Iztietako pintura lehiaketa.

Sara Alberdi: Iztietako Pintura lehiaketa 1. saria.

## Sara eta Zugarramurdira bisita

Orain aste batzuk lehenengo mailako taldetxo bat Nafarroak eta Iparraldeak muga egiten duten bi herritan izan ginen, Saran (Lapurdi) eta Zugarramurdin (Nafarroa), hain zuzen ere.

Goizean, egunero bezala, ikastolan bildu ginen 7:45ean eta ondoren, autobusa hartu eta agian gure arbaso askoren bizilekua izandako leku misteriotso hartarantz abiatu ginen, Sararantz. Denbora bat autobusean eman ondoren –ez oso tarte laburra– iritsi ginen Lapurdiko Sara herrira. Lehenbizi, herrian barrena ibilalditxo bat egin genuen eta elizara heldu ginen. Hura kanpotik eta barrutik ikusi eta Sarako eskolari buruzko hitzalditxo labur bat entzun genuen gurekin joandako bi giden eskutik.

Eliza bisitatu ostean, Sarako kobazuloetara joan ginen berriz ere autobusez. Hara iritsi orduko zain genuen kobazuloetan barna galdu gabe ibiltzeko izango genuen gida. Leizeetara sartu aurretik, bideo-gela edo zinema moduko gelatxo txiki batean sartu ginen eta saguzarrei buruzko dokumental labur bat ikusi

genuen. Segidan, kobazuloetara sartu ginen eta bertako pasabideetan egon ginen saguzarrak ere lagun genituela; hura zen hura batzuen beldurra edo nazka animalia haiekiko! Kobazuloak ikusi genituenean kanpora irten eta zertxobait jateko denbora izan genuen. On Joxe Migel Barandiaranen ikerketen fruitu den museotxo txikia eta gizakiaren eboluzioa erakusten duen erakusketa bat ikusteko aukera ere izan genuen. Ondoren -indarrak berreskuratuta-, Zugarramurdirako bidea hartu genuen oinez, hain zuzen ere, Axularrek asto gainean egunero-egunero meza ematera joateko egiten zuen bide bera.

Amaitzeko, Zugarramurdin norberak etxetik eramandako jatekoa jan eta 14:00ak aldera autobusean bueltan abiatu ginen. Lehendabizi Errenteriakoak jaitsi ziren beren geltokian eta ondoren, oiartzuarrak.

Oso esperientzia polita eta aberasgarria izan zen leku haietara joatea eta gauza asko ikasi genuen, zalantzarik ez izan!

#### ► 1. BATXILERGOKO IKASLE TALDE BAT





# Haurtzaro Mendi Taldea

HAURTZARO IKASTOLAren eskolatik kanpoko ekin-tzen eskaintza oso zabala da. Kultur eta kirol jardue-ren artean, mendi irteerak ere badaude. Oiartzun mendiz inguratuta egonda, berezkoa izan du mendi-zaletasuna. Hain zuzen, hori bultzatzea izan zen orain dela 14 urte mendi taldea sortzeko helburua. Orduz geroztik, HAURTZARO IKASTOLAko MENDI TALDEAK hilerio irteera bat antolatzen du, ikasturte-an 9 edo 10 irteera, zein baino zein politago.

2007/08 ikasturtean egin dugun eskaintza parekoa izan da. Inguruko mendiak ezagutu ditugu: Bidart-etik Donibane Lohitzunera, Gorriti-tik Santa Barbara-ra, Adarratik Fagollaga-ra, Debatik Zumaiara eta Ttutur-re-tik Aralarrera. Urtarrilean, urtero bezala, Som-port-era joan ginen fondoko eski egitera.

Ohikoa da mendi irteera hauetako bat beti Oiartzun-go mendietan egitea, hain zuzen, abenduan egiten den negu jaiarekin lotuta. Aurtengo ikasturtean, eskaintza berri bat egin dugu: Oiartzungo bira egi-tea. Oiartzuni, mugaz muga, buelta eman nahi diogu. Hori egiteko, aurten hiru irteera prestatu ditugu: urrian, Ugaldetxotik Iturriotz-a; abenduan, Iturriotz-etik Karrikara; eta, martxoan, Karrikatik Aranoko

muga arte. Datorren ikasturtean egingo diren irtee-rekin Oiartzuni buelta osoa ematea lortuko dugu.

Mendi irteerak igandetan egiten ditugu eta bertan 8 urtetik gorako ikasle eta gurasoek parte hartzen dugu. Irteera bakoitzean, batez besteko, 30/40 partaide izaten gara. Kopuru oso egokia da, kontuan hartuta gaur egunean gure ikasleak oso oso okupa-tuak daudela, eta gainera igande goizean goiz jaiki behar izaten dela. Gaztetxoengan mendizaletasuna sustatzeaz gain, ezin dugu ahaztu irteera hauen bitartez ikasle eta gurasoen artean sortzen diren harremanak. Sortzen den talde giroa ezin hobea!

Aipatu behar da baita ere, azken bi ikasturte haue-tan HAURTZARO MENDI TALDEAK babesle bat duela. Errenterian dagoen SHERPA dendak irteera bakoitzean ikasle artean zozketatzeko 4 opari eskain-tzen digu. Beraz, mendi irteeretara etortzea merezi du, ondo pasaz gain, opari bat jaso daiteke.

Mendi Taldeak hilerio irteera hauek antolatzeaz gain, Ikastolaren egunean hain gustuko izaten den ginkana ere antolatzen du. Haurtzaro Ikastolako ikasleek benetan gozatu egiten dute prestatzen diegun ibilbi-dearekin: antzinako jolasak, bizikleta, errekan, tirolina.





# Haurraren harridura isla

Ikasturte honetan, Arrieta Aldeko sehasken taldean "Harriduraren" gaia dokumentatzea erabaki dugu. Honen bitartez, haurraren sentimendu garrantzitsu hau islatu nahi izan dugu: harridura edo sorpresa sentsazioa.

Bizitzako momentu askotan eta egoera askoren aurrean helduak "harritzen" baldin bagara, nola ez dira harrituko interesez eta ikasteko gogoz beterik dauden haur txiki hauek. Guretzat hain arruntak diren elementuekin poztzen, aztoratzen, harritzen edo beldurtzen dira: kristaletik ikus dezaketen euri jasaren aurrean, haizea aurpegian sentitzearekin, helduok egin ditzazkegun keinu edo soinuekin... Bat-bateko sentimenduak dira, iraupen laburrekoak eta denek ez dituzte sentimendu horiek modu berean adierazten.

Elementu edo esperientzia berrien aurrean haurren erreakzioa edo harridura ikusteko argiaz baliatu gara. Bai, hainbat modutara lorturiko argiari behatzeko aukera eskaini diegu.

Lehenengo saioan, girotzeko, gela ilundu eta kandela piztuak jarri genituen. Berria zuten bizipen honen aurrean nolako harridura adierazi zuten eta zein espresio eta jokaera izan zituzten ikusgarria izan zen. Inguratu eta adi-adi begiratu eta berotasuna sumatzearekin konformatu behar izan zuten, nahiz eta ukitzeko tentazioa ere izan.

Hurrengo batean linternaren argiarekin egin genuen saioa. Linterna goitik behera enfokatu eta lurrean biribil handi bat irudikatu genuen. Zer ote da? Eta nondik dator? Harakok kuriositatez begiratzen zuen gora. Hurrengo egunean ere, argi handi hura lurrean enfokatuta zegoen, baina oraingoan hosto mordo bat zeukaten zain. Haiekin jolasteko garaia zen.

Kolorea ere aldatu genion zelofan papera erabiliz.

Azkenik, argia "ukitu" eta manipulatzeko aukera izan zuten. Koloretako paper batzuen azpian linternak ezkutatu eta, a ze nolako interesa hor azpian zegoen gauza koloretsu hura zer zen jakiteko "Hara! Argia ukitu dezaket! Nik nahi dudana lekura mugitzen dut: hankara, eskura, aurpegira"

Oso saio politak izan ziren eta asko disfrutatu genuen bizipen hauekin. Argiarekin egiten genuen lehenengo esperientzia zen eta, egia esan, denoi ongi pasatzeko aukera eman zigun. Horregatik datorren ikasturtean ere jarraipena ematea gustatuko litzaiguke.



Haurrak beste espazio batean lasai ikusteko aukera izan genuen, iluntasunean ere larritu gabe. Egin genituen ekintzak gogoz eta interesez bizi izan zituztela iruditu zaigu eta eskaini genizkien materialak gustura erabili zituztela.



## ► HAUR HEZKUNTZA 1

**ARTE LANEN BERRI JAKITEKO EZ DITUGU BETI ADITUAK BEHAR; BEGIRA 4. MAILAKOEK ZEIN ONDO AZALDU ZUTEN INPRESIONISMOA ETA MONETEN ARTE LANAK. HAIN GUSTURA ENTZUN GENITUEN BEREN AZALPENAK, BERRIRO BESTE BATEAN ETORTZEKO ESKATU GENIEN.**





GIRO EDERRA APROBE-  
TXATUZ **KRISTINA ENEA**  
PARKERA JOAN GINEN  
MARRUBITXO IRATXOAREN  
ESKUTIK BASOKO GAUZA  
BITXIAK EZAGUTZERA.  
GAUZA ASKO KONTATU  
ZIZKIGUN; HAUEN ARTEAN  
KOLOREEN SORRERAREN  
IPUINA.  
AUKERA PAREGABEA IZAN  
GENUEN NATURAZ ETA  
UDABERRIAZ GOZATZEKO.  
EGUN EDERRA PASA  
GENUEN.

► **HAUR HEZKUNTZA 2**



### **HORI ZORTEA! ERLEAK GERTUTIK IKUSI ETA EZTIA PROBATZEKO AUKERA IZAN GENUEN**

AMONA RAMONI ETA AITONA SEBASTIANEK ETXE-AN ERLAUNTZA DUTELA ETA, BERTARA GONBIDATU GINTUZTEN ERLEEN MISTERIOAK EZAGUTZERA.

GURE BISTAN SEBASTIANEK ERLAUNTZATIK ATERA ZITUEN ABARASKAK, GU ISIL-ISILIK GEUNDEN BITARTEAN.

ONDOREN ABARASKAK MAKINA BATEAN SARTU ETA BUELTAKA-BUELAKA IBILI ETA GERO EZTI GOXO-GOXOA ATERA ZEN.

GUK PROBATU GENUEN! BAI GOXOA ZEGOELA!

A! ABARASKAN DAGOEN ARGIZARIAREKIN KANDE-LAK NOLA EGITEN DITUZTEN ERE KONTATU ZIGUTEN.

MILA ESKER AITON-AMONAK, ZUEI ESKER PRIMERAN PASA GENUEN ETA!





# JOLASEAN EDO LANEAN?

**Hauek ikusi eta gero  
zuek erabaki**

## ► LEHEN HEZKUNTZA 1



**1** Oiasso nolakoa zen ikusi genuen.



**2** Erromatarren aztarnak begiratu genituen.



**3** Gure Erroma txikia eraiki genuen.



**4** Gure inguruko naturgune bat ikertu genuen.



**5** Emandako informazioa interpretatu genuen.

**BERAZ...  
JOLASAREN BIDEZ LAN ASKO EGIN GENUEN.**



## 2. MAILAKOAK GAIAK LANTZEN



Zurkal telebista ezagutzen ari girela, mihiluzeko aurkezleekin argazki bat atera genuen.  
Zein da mihiluzeena?

Komunikabide gaia barnean irratseko bat antolatu genuen. Aiarzango irratiari (FM: 107) grabatu. ondoren... emititu zen!



Natura gaia barnean dugunez, bidegorritik ibilbide bat antolatu dugu. Beltan bizi-lurak eta bizigileak agertu ditugu. Oso ondo pasa dugu!!



## OIER MENDIAZABAL

LH 3. mailako ikasleok Oier Mendizabal, aurtengo binakako txapeldunaren bisitaz gozatu genuen. Elkarrekin goiz polita pasatzeko aukera eskaini zigun. Gure galderei erantzun ondoren, argazki, pilota, kamiseta... sinatu zizkigun. Azkenik berarekin pilotan ibiltzeko aukera ere ez genuen alferrik galdu.

Mila esker Oier eta zorte on!

### ► LEHEN HEZKUNTZA 3



LH 4. MAILAN Txanelako azken gaia "Ugalketa" izanik, arte lan bezala GIZA GORPUTZA izan dugu ikasgaia. Aitzaki polita izan da garai eta urte desberdinetan gizartearen eragina nabarmentzeko giza gorputza irudikatzerakoan.

Gu ere ARTE LANEI BEHATU ETA AZTERTU ONDORREN, ERA DESBERDINETARA (Botero bezala, Rubens bezala, Giacometti bezala) egitera ANIMATU GARA. Hona hemen adibideak.

### ► LEHEN HEZKUNTZA 4





# ERREZETAK ORDENAGAILUZ IDAZTEN

Txanelako unitatean aurreko hiruhilabeteen idatzitako errezeta ordenagailuz pasatzen ikasi dugu. Horretarako, Karpetak sortzen, Word dokumentuan idazten eta gordetzen ikasi dugu. Ondoren, irudi bat bilatu, aurkitu eta txertatu dugu. Hona hemen adibide bat

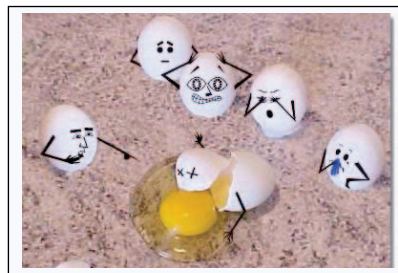
## ► LEHEN HEZKUNTZA 5

### PIRAMIDE ELURTUAK

Zigor Salaberria

#### OSAGIAIAK:

- 4 txanpiñoi
- 4 oliba
- 4 zotz
- 4 ogi xerra
- 2 arrautza
- 4 urdaiazpiko xerra
- oliba olio



#### PRESTAKETA:

- 1- 4 ogi xerra xigortu
- 2- 4 txanpiñoiak oliba oliotan erregosi su arinean 5 minutuz.
- 3- 4 urdai xerrak oliba oliotan erregosi su arinean 20 segundoz.
- 4- 2 arrautzak 5 minutuz urez betetako kazuelan irakin.
- 5-Arrautzetako bat lau xerratan ebaki.
- 6- Ogi xigortuaren gainean urdaiazpikoa jarri, urdaiazpikoaren gainean arrautza xerrak jarri, arrautzen gainean txanpiñoiak jarri eta azkenik txanpiñoien gainean olibak jarri.
- 7 -Piramidetxoen erditik zotzak sartu.
- 8- Azkenik, birringailuz gelditzen den arrautza birrindu eta pitxoan gainetik bota.

#### NUTRIZIO-EZAUGARRIAK ETA BESTELAKO INFORMAZIOA

Nire pintxoak batez ere arrautza dauka eta horregatik elikagai eraikitzaileak (proteinak) ditu, zelula berriak birsortzen ditu. Horrez gain, B eta D bitaminak ditu.





# “Inventos y noticias fantásticas” gaztelaniazko saioetan sortu ondoren ordenagailuz pasatzen ikasi dugu

6. mailako ikasleek informatika saioetan ikasleek egindako lanak:

Gaztelanian, azalpen testua (asmakizuna) eta albis-tea (noticia fantástica) lantzen aritu dira eta ondoren egindako lanak ordenagailuz pasa dituzte eta bide batez, hainbat aplikaziok aurkezpenak egiteko ematen duten aukera ezagutu dute.

## ▶ LEHEN HEZKUNTZA 6

## TELÉFONO

**TELÉFONO**

**Graham Bell, un inventor obsesionado con la comunicación**

De madre sorda y padre profesor de lenguaje de signos no podía salir más que alguien obsesionado con la comunicación. De la mente inquieta de Alexander Graham Bell (1847-1922) nació el teléfono en 1876.

CÉSAR PIERNAVEJA

Hoy es el instrumento de comunicación más utilizado en todo el planeta, pero hace 127 años sólo existía en la mente de un hombre, un inventor ingenioso que revolucionó para siempre las relaciones entre los hombres.

Su nombre, Alexander Graham Bell. Su obsesión, la comunicación. Su objetivo, construir una máquina que permitiera hablar desde lugares distintos. Y lo consiguió.



Su gran día fue el 10 de marzo de 1876, cuando presentó en la Exposición del Centenario, celebrada en Filadelfia, su invento. Ese invento era el teléfono, una máquina eléctrica que transportaba la voz. La caprichosa Historia quiso que fuera Bell quien se llevara los honores del invento y que un italiano emigrante, Antonio Meucci, no pasara a engrosar las páginas de tecnología de los libros de texto.

## LA MUJER QUE INVENTÓ EL "MAQUIDECA"

Un día en 29 de febrero del año Dolores en 1675 Elsa Ramplón inventó el "maquideca" en el hospital "Jode con la mujer".



Elsa era una mujer que siempre tenía alguna enfermedad, sobre todo el sarampión. Los enfermeros del hospital, la verdad, estaban un poco hartos con la mujer, porque siempre tenía alguna enfermedad. Por eso le pusieron al hospital ese nombre.

La mujer inventó el "maquideca" (maquillaje de cara).

Un día que tenía comida familiar, a la pobre mujer, le salieron granos por causa del sarampión y con mezclas, se inventó el "maquideca".

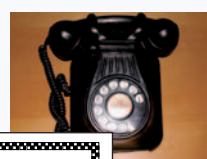
En 1874 ya no pudo ni pagar los 10 dólares necesarios para renovar los documentos, perdió la patente para siempre y el modelo original de su invento, que desapareció en las oficinas de la Western Union. El inventó el teléfono, pero los millones y la gloria fueron para Graham Bell.

**Además**

**TELÉFONO.** El teléfono es, básicamente, una máquina que transmite la voz mediante ondas eléctricas originadas que hacen vibrar unas membranas elásticas que hay tanto en el aparato receptor como en el emisor.

**INVENTOR.** Alexander Graham Bell no sólo inventó el teléfono. De su mente creadora salieron también el fonógrafo, el audímetro o el primer cilindro de cera para grabar.

**GARIBALDI.** Un pequeño y poco visitado museo recuerda a Antonio Meucci en Staten Island, un barrio de Nueva York, donde vivió Meucci junto al revolucionario Giuseppe Garibaldi durante su exilio.



2

Bell, también emigrante pero de clase acomodada, dispuso de todos los medios y el apoyo necesario para llevar a buen puerto la idea que le rondaba la cabeza. Nacido en Edinburgo (Escocia), fue en Boston donde pudo desarrollar su invento. Allí se instaló con toda su familia, marcada por los problemas comunicacionales: su madre era sorda y su padre profesor de lenguaje de signos. No es de extrañar pues que el joven Bell viviera obsesionado con todo lo relacionado con la comunicación.

De mente inquieta e ingenio disparado, Bell trabajaba en otro artilugio, el telégrafo múltiple cuando visitaba a una joven, Mabel Hubbard, para darle clases de lenguaje visual. Cuando el padre de ésta conoció el proyecto de Bell, no dudó en prestarle el dinero necesario para que se hiciera realidad. En ello estaba cuando se le cruzó un nuevo invento, el teléfono.

Rápidamente se lo comentó a su padre y se puso a trabajar. Y en 1876 concluyó su primer teléfono y pronunció la primera frase telefónica de la Historia: "Señor Watson, venga aquí, quiero verte".



**Antonio Meucci, el verdadero y olvidado inventor del teléfono**

No es difícil imaginar que con su invento Alexander Graham Bell se hizo millonario. Gracias a su patente, la número 174.465, se embolsó el dinero que reclamó durante años otro inventor, Antonio Meucci, y parece ser que con razón. De hecho, el Congreso de EEUU reconoció en junio de 2002 que el verdadero inventor del teléfono fue Meucci y no Bell.

Este Meucci fue quien, en 1855, creó el primer prototipo telefónico, 19 años antes que el de Bell. En 1871 creó un segundo modelo que no pudo patentar por falta de dinero (sólo consiguió pagar la petición de la patente). Trató por todos los medios de que la empresa de telégrafos Western Union se interesase por el invento, pero en vano.

3



## Sei urteko ibilbideari (bizipen, oroitzapen...) agur esateko garaia etorri zait

Gogoratzen dut ikastolako lehenengo eguna, lotsak, beldurrak gaindituta etorri nintzen. Ikastolako sarre-ran emakume bat zegoen nire zain, Miren izenez aurkeztu zitzaidan, ondorengo egunetan eta urteetan ondoan izango nuen, harreman oso gertukoa izan dut, bukaerako egun hauetaraino ere ondoan izan dut.

Lehenengo egunean gelara lagundu ninduen eta nire lagun izango zen Mikel Garmendiaren ondoan eseri nintzen. Mikel oso ondo portatu zen nirekin, jolas garaian ikastola osoa erakusten saiatu zen, niretzat mundu berri bat zen hura guztia, oso handia gelditzen zitzaidan bakarrik bertan mugitzeko. Mikelen babesak lasaitasuna eman zidan lehenengo egunetik. Gaur egun oraindik ere Mikel lagun mina dut eta eskertzen diot eman izan didan laguntza.

Ikastolako irakasleriaz ere positiboki hitz egitea tokatzen zait, gertukoak izan dira nirekin eta nire bidean lagun izan ditut gehienetan: Garikoitz, Dorleta, Maider.. izan ziren euskaraz ikasten hasteko nire lehen sostenguak. Euskara oso hizkuntza arrotza gertatzen zitzaidan, gelakideak erdi gaztelaniaz, erdi euskaraz aritzen ziren nirekin, baina harreman horretan, elkarrekin, laster lortu nuen euskal hitzun izatea. Horrek lagundu dit harremanetan eta, zer esanik ez, ikasketetan.

Orokorrean bizipen positiboak gelditu izan bazaizkit ere, une gogorrakoak ere pasa izan ditut arrazoi ezberdinengatik, ulertu gabearen, ezberdin izatearen sentimendua bizi izan dut, baina inguruko lagun, irakasle, Miren... taldeko partaide izateko ahaleginak egin izan dituzte.

Amaiera honetan, adierazi nahi dut niregan geldituko direla bizitutakoa, ikasitakoa eta lagunak. Ikastola nire izatearen parte izango da beti.



**Cayacaman ikastola**  
**Cayacaman amigocuna**  
**Cayacaman tucuyllata**  
**Cayshu punlla caman**  
**Ricuringa caman**  
**Munarishca caman**

**Agur Ikastola**  
**Agur lagunak**  
**Agur guztioi**  
**Laster arte,**  
**Ikusi arte.**  
**Nahi duzuen arte.**

**Rafa Vega Fueres**

## Fernando Morillo idazlea DBH 4. mailako ikasleekin

Fernando Morillo idazlearen bisita izan genuen pasa den apirilaren 15ean. Egunerokotasunetik at egon zeneko sentsazioaz irten ginen guztioi saiotik eta, era beran, oso gustura.

Idazle honek, besteekin alderatuz, oso ikuspegi ezberdina zuela ohartu ginen eta, ondorioz, ordu eta erdiko saioa guztiz eramangarria suertatu zitzaigun. Berak kontatu zizkigun anekdotak... gure egunerokoa bizitzen ditugun antzekoak ziren (nerabee-nak...). Gainera, mailako kideetako bakoitzak galdera bana prestatu genuen berari egiteko eta, nahiz eta ez zigun galdera guztien erantzunak entzuteko denborarik eman, esan beharra dago galdera guztientzat erantzun original bat zuela.

Horrelako saio gehienetan bezala, bere idazte espe-dizioaren hasiera, eta garai haietatik honainoko istorioak, esperientziak... gogo handiz kontatu zizkigun. Guztiak izan genituen gustuko, entzuteko eta barre egiteko benetan aproposak baitziren.

DBH 4. maila osoaren ustez horrelako saioak egitea oso gomendagarria dela esan nahi dugu; klaseetako monotoniatik ateratzeaz gain, gauza berriak ikasi eta momentu onak pasa ditzakegula.

Mila esker saio hau aurrera ateratzen aritu zareten guztioi eta, batez ere, Fernando Morillori!

**Oihane Uitzi eta Garazi Urdanpilleta**





# Sebastian Mendiburu (1708-1782)

## Aurten 300 urte jaio zela

Agian, Sebastian Mendiburu esanda jende askok ez du jakingo nor den, baina Landetxeko bidean dagoen estatuako gizona dela esanda oiartzuar guztiok dakigu norbait badela, bazela. Ezertan hasi aurretik, badaezpada ere, bere bizitzari buruzko azalpen batzuk emango dizkizuegu.

Idazle gipuzkoar hau Oiartzunen jaio zen 1708an. 1725ean Jesusen Lagundian sartu zen. Nafarroako herri euskaldunetan ibili zen predikari eta misioak ematen. Hizlari fama handia lortu zuenez gero, "Euskal Zizeron" ezizena jarri zioten. Iruñeko gotzainaren eskariz, Filosofiako eta Teologiako katedradun ere izan zen. 1767. urtean, Karlos III.ak jesuitak Espainiatik bota zituenean, Italiara joan zen beste jesuitekin batera eta han hil zen 1782an, Bolognan.

Mendibururen lanik ezagunenak honako hauek dira:

- *Jesusen compañoico A. Sebastian Mendiburuc Euscaraz eracusten duen Jesusen Bihotzaren Devocioa* (Donostia, 1747). Obra hau Aita Croisset-en liburua-ren moldapena da eta argitalpen asko izan ditu.

- *Jesusen Amore-Nequeei dagozten cembait otoitzgai* (Iruña, 1759-1760). Bere lanik luzeenetakoa da.

Patxi Altuna jesuitari esker, Mendibururen ordura arte argitaratu gabeko lanak ezagutu dira. Goi-nafarrera erabili izan zuen eta Larramendiren Eskolako artean sartua izan da.

Goi mailako idazlea izan zen; batzuen iritziz, euskal literatura klasikoak duen idazlerik onenetakoa. Haren prosa gozoa eta erraz ulertzekoa da eta hizkuntza aberatsekoa. Euskal hizkuntza erraztasun eta dotoziaz handinez erabili zuen.

Duela 26 urte, 1982an Oiartzungo Udalak Sebastian Mendiburu hil zela 200 urte egin zirenez jaialdi bat antolatu zuen. Arrakasta handia izan zuen.

Baina oraingo honetan, oiartzuar hau jaio zela hiru-rehun urte badirenez Oiartzungo udalak bere omenez ekitaldi batzuk antolatzea pentsatu du. Helburua ez da izugarritzko festa antolatzea, baizik eta oiartzuarrei nor zen eta euskararen alde egindako lanaz jabetzeko aukera eskaintzea.

Bestalde, Elixabete Perezek liburuxka bat prestatu du Mendibururen bizitzari eta lanari buruzkoa, bertan zenbait pasarte kontatuz eta gutxi gorabehera ekainerako argitaratuko dela aurreikusten da. Argitaratu ostean DBHko herriko ikasle guztioi banatuko zaigu.

DBH 3. eta 4. mailako ikasleoi hitzaldi batzuk ere

eskainiko zaizkigu. Hemen pixka bat azalduko zaigu nolakoa izan zen Sebastianen bizitza eta zer nolako lanak egin zituen euskararen, herriaren... alde.

Eta bukatzeko, azaroaren 24tik abenduaren 12ra bitarte Udal pleno aretoan oiartzuar guztiok ikusgai izango ditugu esku izkribuak, argazki mordoxka, Eugenio Azkuek eginiko koadroa...

A! Eta ez dakigu konturatu zareten: duela gutxi garbitu dute Sebastian Mendibururen estatua.

### Bitxikeriak

- Jakin beharrekoa dugu, Haurtzaro Ikastolak izena aldatzeko ahalegina egin zuela, eta Sebastian Mendiburu izena jarri ziola. Baina errotuta dagoena aldatzen zaila gertatzen da eta Haurtzaro izenarekin jarraitzen dugu. Ongi behatuz gero irakasleen gelako kanpoko aldean bere izena daraman plaka bat aurkituko dugu. Hau duela 25-26 urte jarri zuten, omenaldia egindakoan.

- Kontzejupean ere "Oiartzungo seme kuttuna" dioen plaka aurki dezakegu. Ezkutatu samarrik badago ere.

- Lehenago aipatu dugun Eugenio Azkuek egindako koadroa San Esteban elizan aurkitu zuten orain urte batzuk. Zahartu samarrik zegoenez, konpontzera eraman zuten eta orain konpondurik dagoela udal bibliotekan jarriko da Manuel Lekona zenaren koadroaren ondoan, bertan oiartzuar guztiok ikusteko aukera izan dezagun.

**Beraz, gazte eta ez hain gazteok badakizue, aukera duzuen aldiro, hau da, Sebastian Mendiburu izena entzuten duzuen aldiro, belarriak adi-adi jarri eta entzun entzun beharrekoak; hori baita udalak duen helburua, oiartzuarrok jakin dezagula gure aberri eta aberkideon berri!**

**DBH 3B-ko Garoa Arbelaitz eta Izaro Toledo**





# USTE GENITUENAK, ETA USTE EZ GENITUENAK

**DBH 4. mailako ikasle bakoitzak, beste lan askoren artean, ikerketa lan bat egin dugu. Ikerketa gaia guk aukeratu dugu eta hainbat bitarteko erabiliz, bakoitzak ondorio batzuk ere atera ditugu. Txinpart hone-tan ikerketa lanaren zati txiki bat besterik ez dugu azalduko, baina norbaitek lan osoa irakurri nahi badu, datorrela gugana, harrera ona egingo diogu eta. Ea bada zer iruditzen zaizuen.**



## Emakumea jokoz kanpo?

**Irati Arka**

Ez da azitia izan behar ohartzeko mutilek eta neskek ez dutela neurri berean kirola egiten. Diferentzia horiek nabariak dira bai Euskal Herrian bai Europako estatu askotan. Diferentzia hauek aspaldikoak dira, gure gizarteak mendez mende eraiki duen irudia da, baina honek ez du esan nahi naturala denik. Ikerketa honen helburua da aztertzea nesken eta mutilen arteko ezberdintasunak kirolaren arloan eta, honekin batera, neskek nerabezaroan kirola egiteari zergatik uzten dioten.

Kirola egiten duten nesken ehunekoak guztiz harritu nau. Ausartuko nintzateke esatera mitoak ez direla guztiz zuzenak, nerabezaroan kirola egiteko joera badagoela.

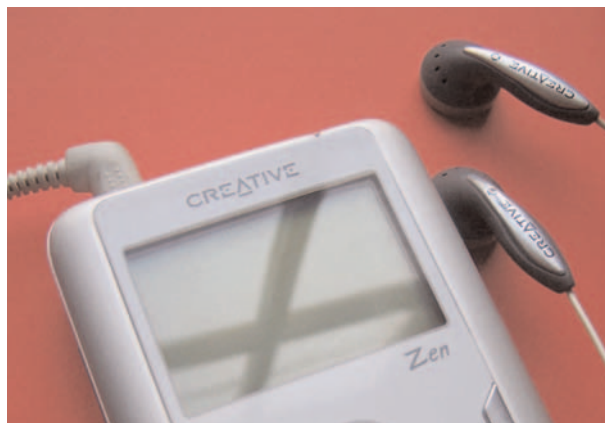
Kirol mota ezberdinak aztertzean, ohartu naiz mutile-nak izan daitezkeen kirolak –futbola, saskibaloia edo pala besteak beste– neska askok ere egiten dituztela. Alegia, erakutsi nahi dut neskek ere ustez mutilenak diren kirolak egiten dituztela.

Bestalde, neskek ez diote kirola egiteari uzten mutilek sorrarazten dieten lotsarengatik, edo mutilek diskri-

minatuak sentitzen direlako, baizik eta denbora eta gustu faltagatik. Honek, berriz ere, erakusten digu gaur egun ez dela horrenbesterako mutilek sortzen duten presioa. Garai batean egiteko, eta gaur egun ez egiteko arrazoi nagusiak ikasketak eta denbora falta, behartuta sentitzea, alferkeria eta abarrek sor-tuak izaten dira. Honek esan nahi du gobernua edo beste zenbait instituziok emakume gazteak bultzatu behar dituela eta erakutsi kirola egiteak ez diela ikas-ketei denborarik kentzen, ondo planifikatzean dagoela kaka.

Nahiz eta kirola matxisten kontua dela jende gehienak ez duen uste, ados daude bereizketak egiten direla mutil eta nesken artean, baina honek ez duela matxis-morik adierazten. Genero ezberdinek eskakizun maila ezberdinak baitituzte.

Azkenik esan dezakegu etxeetan arreba, ahizpa, ama eta amonek kirola egiteko joera handitzen ari dela. Horregatik animatzen zaituztet emakumeok kirola egiten jarraitu edo kirola egiten hastera. Horrela gizarte honetako kirol munduan gure ahotsa ere entzungo baita.



# Zein da guztietatik erregea?

Oihane Uitzu

Gazteak eta teknologia berriak; gaur egun pil-pilean dagoen hitz-bikotea dugu. Ordenagailua, Mp3 irakurgailua, mugikorra eta bideojokoak dira aparatu ezagun eta esanguratsuenak, nahiz eta ez nahi, gure XXI. mendeko gizartean guztiz integratuta dauden tresnak dira. Gainera, neskek eta mutilek ez dituzte modu berean erabiltzen.

la egunero entzun ditzakegu komunikabideetan teknologia berri hauen inguruko albiste zein datu ikaragarriak. Egunetik egunera mota, marka... desberdin gehiagoko aparatuak sartzen dituzte gure merkatuetan eta, beraz, denok ditugu ezagun. Gainera, asko harritu eta, era berean, beldurtzen dira datu horiek entzuterakoan, gaurko gazteak geroz eta lehenago hasten baitira erabilera desegokiekin. Nik, ordea, gaia ez dut alderdi horretatik begiratu. Interesgarriagoa iruditu zait Oiartzungo gazteek dituzten aparatu gustukoaren inguruan ikerketa-lana egitea, sexua gogoan hartuta. Kezkatu bai, baina alde onak eta perspektiba ezberdinak ere eduki behar baitira gai konplexu honen inguruan.

Ikerketa-lan honen helburu nagusia da aztertzea gaur egungo gazteek teknologia berriko tresna hauetatik zein dituzten gustukoaren, sexuaren arabera erabilera aintzat hartuta. Horrela, oiartzuarrei gazteek dituzten zaletasun eta abarren gaineko informazioa eman diezaiekegu. Bestalde, gazteek datuak ikusterakoan, esanguratsuak diren inguruan pentsatu eta hausnartzea ere oso ideia positiboa dela iruditzen zait.

Eskerrak eman beharrean nago Oiartzungo Haurtzaro Ikastolako DBHko 40 neska-mutuli, inkesta egoki betez ikerketa-lan hau egiten lagundu baitidate. Beren laguntzarik gabe ezin izango nukeen txosten hau aurrera eraman. Beraz, mila esker guztioi.

## ONDORIOAK

Datu guztiak bildu eta interpretatzerakoan konturatu naiz hainbat aspektutan (ordenagailuaren erabilera nagusi nabarmena, adibidez) neska eta mutilen arteko erabileran ez dagoela alde garrantzitsurik; gainera, neska-mutil gehienek Messenger programa gustukoaren dutela esatearekin bat datoz. Baina bideojokoetara jotzen badugu, bereizketa erabat deigarria da guztiontzat. Ez dago neskarik aparatu hauen zale denik, eta mutil guztien ia hiru laurdenak joko hauetan aritzeko zaletasuna dauka. Hori dela eta, esan dezakegu neskek nahiago dituztela mugikorra edo Mp3 irakurgailua bezalako tresnak, jolasean aritzea baino.

Gainera, esan beharra dago, alde handiarekin, neskek mutilek baino istilu gehiago izaten dituzte makina hauek etxekoekin... partekatzerakoan.

Mugikorren kasuan, neskek eta mutilek antzera erabiltzen dituzte. Gehienek 10-15 euroren artean xahutzen dute hileko. Hala ere, mutilek batez ere deiak egiteko erabiltzen dituzte eta, neskek, aldiz, sms mezuen bitartez erabiltzea nahiago dute.

Beraz, amaitzeko, nahiz eta berdintasunerako ematen ari diren pausuak garrantzitsuak diren, oraindik ere kasu batzuetan (nire ikerketan, esaterako) sexuen arteko bereizketa nabarmenak daudela esatera ausartuko nintzateke.

Gaur egungo gazteek tresna hauen aurrean duten jarrera ikusi ahal izan dugu, eta baita neska eta mutilen artean dagoen ezberdintasun nagusia ere. Ondorio hauek guztiak oso esanguratsuak iruditzen zaizkit adin eta sexu ezberdineko pertsona guztiok hausnartu ahal izateko eta bakoitzak bere ondorio edo ideiak praktikan jartzeko.



# Musika gazteen bizitzan

Garazi Mitxelena

Garbi dago musikak nerabearengan eragina duela. Inkesta baten arabera, nerabeek denbora librean egiten dituzten ekintzetan hirugarren postuan dago musika entzutea, %53ko portzentajearekin. Ikerketa berak adierazten du baita ere nerabearen identitatea eta autonomia garatzeko gai dela musika. Soziologia-ko ikerketako zentroak eta Eurostatek egindako inkesta baten arabera, 14-16 urte bitarteko gazteek astean 40 ordu musika entzuten dute batzaz beste.

Musika hain garrantzitsua denez gure bizitzan, eta ni, behintzat, identifikatua sentitzen naizenez gero musikarekin, ikerketa lan bat egitea erabaki dut ikas-mailan musikarekin ditugun harremanak jakiteko, musika generoa, CD kopurua, hizkuntza...

Ikerketa honetarako DBH 4. mailako ikasleek osatzen duten lagina aukeratu dut, 15-16 urte bitarteko 30 gazte.

Ikerketa lana egiteko inkesta bat pasa diet. Inkesta musikaren inguruko 10 galderez osatu dut. Galderak 3 multzotan banatu ditut. Lehengoan musika gustatzen zaien galdetu diet gazteei. Bigarren multzoko 8 galderen bitartez gazteen musika gustuak eta musika entzuteko erak ezagutu nahi izan dut. Hirugarren multzoa galdera batez osatua dago: gazteren batek musika talde batean jotzen duen jakin nahi izan dut.

Ikerketa egin ondoren lehenengo ondorioa oso garbia da: 15 urteko gazte guztiei edo ia guztiei musika gustatzen zaie. Bigarrena, denek musika etxean daudenean entzuten dutela, eta ehuneko oso altuak kalean daudenean, ere bai.

Gazte multzo honek musikako CD euskarri kopuru dezente duela ere adierazten du inkestan. Bestalde, musika irradian entzuten dutenak erdiak besterik ez dira. Irrati sintonia gustukoak musika bakarra ematen dutenak, eta modako musika: Euskadi Gaztea eta 40 printzipalak dira.

Musika estiloei dagokienez, nabarmen, gazte hauei rock eta pop gustatzen zaie. Beste estiloek arrakasta txikia dute. Ingelese abesten duten musika dute gustuko diferentzia handiz, eta ondoren, oso alde txikiarekin gaztelaniaz abesten dutenak, eta euskarazkoak hirugarren postuan daude. Hala ere, talde gustukoenez galdetuz gero, lehenengo ingelesez aritzen direnak direla diote, baina kasu honetan bigarren postuan euskaraz aritzen direnak daude, eta hirugarren lekuan gaztelaniaz aritzen direnak.

Bestalde, ikerketak dio gazteek zuzeneko musika entzutea oso gustuko dutela. Bukatzeko, esan daiteke musika gazte guztien zaletasuna dela, baina gutxiak jotzen dute musika talderen batean.



# Teknologia, bideogintza eta artea uztartzen

**Arte Taldea DBH 4: Julen Rodríguez, Julen Iturain, Garazi Urdanpileta eta Oihane Uitzi**

Teknologiako ikasle talde bat gara eta plato edo bionbo itxurako egitura bat eraikitzen ari gara, benetako arazo bati aurre egingo dio: bideogintza arlorako erabilgarria izango den platoa. Horretarako bionbo edo antzeko EGITURA bat sortu dugu. Eraikitze lanean hasi aurretik Power-Point formatuan egituren lana egin genuen eta informazio biltzearen bukaeran erai-ki beharreko egituraren DISEINUA. Orain, eraikitzen amaitu ondoren, margotzen hasiak gara. Guztia bukatzean egindako lana txosten tekniko batean azalduko dugu.

- **Eginbeharra:** Plato edo bionboa eraikitzea.
- **Bete beharreko baldintzak:** Tolesgarria edo desmuntagarria behar du izan (gordetzeko eroso izan dadin). Lekuz aldatzeko aukera izan dezagun, arina izan behar du (eramangarria). Eta azken baldintza aurrekontuarena da, egitura merkea egiten saiatu behar dugu.
- **Materialak:** Guk geuk erabaki ditugu. Egurra, lotura elementuak (kola, iltze, torloju, eskuairak, bisagra...), plastikozko tutuak, oihalak, pintura eta pintzelak...

Lan honekin bete nahi ditugun **HELBURUAK**:

- Arte eta teknologiaren erlazioak landu, batez ere "egiturak" atalean.

- Egituren azterketa, egituren oinarrizko elementuak, egitura motak... aztertu.
- Benetako arazo bati erantzuna eman, egitura bat eraikitzeko beharrezko pausoak emanaz: arazoaren deskribapena, diseinu eta plangintza, eraikuntza eta ebaluazioa.
- Adierazpen grafikoa. Marrazketan orain arte ikasitakoak erabiliz beharrezko planoak egin: perspektiban marrazkiak egin, bistak, akotazioak, eskala...
- Arte eta adierazpen plastikoa garatu. Koloreak, lerroak, formak, testurak, simetria...
- Elkarlanean aritu, bakoitzak berea eskaini, besteen ekarpenak baloratu.
- Txosten teknikoa idatzi eta ahozko aurkezpena egin.

## GURE ESPERIENTZIA

Proiektu hau egiteak nahiko denbora eskatu digu, planifikazio egokia eta antolaketa ona. Taldean lan egiteak konpromisoa eskatzen du eta, gure kasuan, talde osoa sartu da dinamikan. Beste behin ere, taldean lan egiteko aukera aprobetxatu dugu, eta jarrera egokia izan dugu, ondo pasatzea ere tartean sartuz. Gure ustez, lan egiteak eta jarrera ona edukitzeak ez du ondo pasatzea kentzen.



Hasierako pausoak: egurrak elkartzen.



Panelak egurrezko egituren txertatzen.

Proiektuaren azken ukituak: apainketa.



## Euskaraz Biziko 3. kanpaina: IRAKURZALETASUNA HAUR HEZKUNTZA: IPUINAK IDAZTEN, ENTZUTEN ETA MATTIN ILUSTRATZAILEAREKIN LANEAN



### Lehen Hezkuntza:

Ipuinak entzuten, J.M. Iturralderekin elkarriketan eta  
JUUL lehiaketan parte hartu dugu gure botoa emanez



Ipuinak entzuten.



J.M. Iturralderekin elkarriketan.



JUUL lehiaketan parte hartu dugu gure botoa emanez.



## DBH: F. Morillo idazlearekin eta Andoni Egaña bertsolariarekin elkarrizketak



# ESKUTTUN EUSKARA TALDEA

Eskuttun euskara elkarte duela lau urte sortu genuen, ikastolako DBHko ikasleen artean euskara gehiago eta hobeto hitz egiteko.

Geroztik, astero taldean biltzen gara hainbat ekimen martxan jartzeko.

Kurtsoan zehar ekintzak antolatzen ditugu; adibidez, herri kirolak, euskararen eguna...

Euskararen eguna abenduaren 3an ospatu genuen: haurrei ipuinak kontatuz, geletan pregoiak irakurriz eta euskararekiko konpromezuak hartuz. Horietako bat hauxe izan zen: "Euskararen sustraiak gure bihotzetan landatuko ditugu". Aurten kantugintzan ere aritu ginen.

Handik hilabete batzuetara, otsailaren amaieran eta martxoaren hasieran, herri-kirolak antolatu genituen, taldeak animatzeko euskarazko esaldiak beste ikasleei erakutsi genizkien. Horren bidez, ikasleak denbora librean ere euskaraz hitz egitera animatzen saiatu ginen.



Bukatzeko, truk ikastaroa antolatu dugu. Eta kurtso amaiera baino lehen ea pilota txapelketa egiteko denbora izaten dugun.

Euskararen hobekuntzarako bidean, badugu Euskara hobean hobe ekimena. Hilabetero ikastolako pasiloetan euskaraz gehien egiten diren akatsak zuzentzeko kartelak itsasten ditugu. Gurasoentzako oharretan ere zuzenketa azaltzen da.

Ikasturtea amaitzen ari den honetan, gazteak udan ere euskaraz hitz egitera animatu nahi dugu.



► **ESKUTTUN**  
EUSKARA ELKARTEA





## GAZTE FOROA

- 2ar ikustn ga 3trditan plazan?
- Ezin dt, gazt foroko 2llra ut.
- Nongua? Zr da oi?
- Enazula san eztakizula zr dn gazt forua. Gu astazkenero biltzen g ta illabtin bin ekintza 1 antolatzn dugu Erriko 12-18 urt artko gazt guztiyantzatzat.
- Enakiyen, tan nun elkartzn zatz?
- Azken 3illabt ontan ikastolan, txandak ittn dugu, ikastola ta elizalde. Ske eztugu bst lokalik ta, 2ño bno naiko ondo moldatzen ga. Uan, lokala bagenu buffffffff!. 2llrtan ekintzak antolatzn ikastn dugu. Z in nai dugun erabakitzn dugu ta era brin nola antolatu ikasi ( diak in, kartlak, oarrak prentsara biali, gaztoiartzun blogan jarri...) ta gaña 2 ikastxtako kuadrilla majo 1 elkartzen ga, erki pastn dugu. Urtian 18 ekintza in ber ttugu, illabtin 1 ta opor partin 2 illabt bakoitzin.
- Eozeñek artu al dzake part?
- Ombre, 12 18 urt artko eozeñek. Billrtan e bai e! zrtik etza eun batin tortzn, etzu ezer galtzn, toz probatzea. Nolanai atnto eon ekintzai Bti jartzn ttugu geletan kartlak , ta orretaz apart gaztoiartzun blogin ta prentsan.
- Gauza 1 aurreatuko zattut udararo Arkatxongo aguaparka jutn ga ta aurtñ e aiga oi pntsatzn.
- Bno, 3terdiyak ttut ta banijuz 2llerara.
- Itxoin zukin jungo naz ta.



## KUADRILLATEGI

Bukatu da aurtengo ikasturtia re, ta nola ez, begirailai tokatzen zaigu Txinparten hitz batzuk idaztia. Ze zaila hainbeste gauza hain lerro gutxitan azaltzia...

Hasteko, bukatzen dutenak aipatu ber ttugu. Bai, zuek, DBH 3kuak, azkeneko bi urte hauetan gure onduan eon zazenak, ostiralero-ostiralero. (Beno, iya-iya). Aquapark-a, eskiatzea irteera, Txuri-urдинen patinatzen hartutako kolpiak, Anoetara erreala animatu ta de paso bretoiekin goxo-goxo eotea jun giñenekua, laburmetraia, asteburupasak, Ugaldetxoko lokala, merendolak, afariyak... zenbat momentu goatzeko! (Ta zenbat ahaztuko ez ttugunak...). Ondo segi denak. Bizitzaz gozatu, ta euskeraz gozatu, ze krixto.

Ta bukatzeko, hasiko zeatenak. Berriyak. Kuadrillategi zer den seguru ez dakizutenak, baña izena emateko asmua dakizutenak. Eta zer den badakizutenak. Edo oaindik zalantzan zaudetenak. Zer da Kuadrillategi? Betiko galdera. Zuek nahi zutena! Zuek nahi zutena, euskeraz, noski. Euskerak elkartzen gattu, ta hortik aurrea zuen imajinaziyuan arabera, zuen proposame-nan arabera. Urtero da desberdina. Pentsatzen jun, beraz, zer nahi zuten izatia Kuadrillategi, zer ingo zenuketen gustoa, ta ikusiko gea hurrengo urtian.



**Ondo pasa oporrak,  
ta biurriyak izan!**

**(Biño pixkat bakarrik, e)**



# Kaixo denoi

Ikasturte amaiera iritsi zaigu eta aurtengo gure esperientzia helarazi nahi dizuegu gurasoen txokotik. Urtebete egin dugu. Gertakizun pertsonal batzuk zirela medio, gure proiektua dinamizatu nahi zuen taldea oso murriztua gertatu zela adierazi beharra daukagu hasteko.

Proiektuaren indarra eta disponibilitateak gutxituta geratu ziren, baina ez ginen desanimatu, eta gure aukeren barnean eskaintzeko izan ginenaren berri azaldu nahi dizuegu:

1) Astearteetan 15:15etik 17:30era ateak irekita izan ditugu elkarrekin libre eta modu informalean egoteko. Ideiak, iradokizunak, kezak, tabloirako iragarkiak... Euskaraz mintza gintezen ere baliagarri gertatu zaizkigu elkarretaratzeak.

2) Gurasoen interesen inguruko liburutegi eta bideo-teka xumea ere irekirik izan dugu. Herriko biblioteka-tik eta gurasoen ekarpenetik elikatu da gunea urtean zehar. Baliabideak era egokian erabili dira eta gure artean sarritan mintzatu gara beraz.

3) DBHko ordezkarien bilera-leku ere izan da. Euskal dantzetakoek zenbaitetan erabili dute eta bai eta gurasoek ere gai bereziren batzuk lantzeko.

4) Guraso batek antolaturik sendabelarren erabilpen eta ezagutzari buruzko tailerra ere egin da. Hau ere oso interesgarria izan da.

Azken ekintza honi esker ikusi dugu egokien funtzionatzen duena ekintza zehatzak egitea dela. Jardun zehatzak egokienak izan dira elkarrikketa aurrera ateratzeko ohitura sendotu gabea baita ikastolako egunerokoan. Duen betekizunaz jabetzeko eta normaltasunez garatzeko errodajea falta zaigula ikusi dugu.

Gure betebeharrak egokiago zehazten ikasi dugu bai eta ere. Guraso gisa parte hartzen dugun ikastolako egituretako (Hezkuntza Batzordea, Kontseilu Errektorea...) ordezkariekin koordinatu beharra dagoela ere argi ikusi dugu. Adibidez, psikopedagogia saileko zenbait gaitan: portaerari buruzko tailerrak, birziklatzeko proposamenak... antolatzerakoan.

Honen guztiaren aurrean, nahi duten eta ahal duten gurasoen ekarpenekin tailerrak antolatzen jarraituko

dugu. Kandelak eta xaboia egitekoa, euskaraz jarduteko solasaldi alaiak antolatzekoa, ikus baliabideak eta baliabide idatziak konpartitzekoa...hara hiru adibiderako.

Eta, datorren ikasturteari begira, zer? Jadanik aldaketa bat aurreratu nahi dizuegu: aurtengo matrikulazio kopuru altua dela eta ikastolak aurreko ikasturterako guri utzitako gela eguneroko klase jardueretarako behar du (probisionalki, goiko solairuko lanak amaitu bitarte) bi urteko ikasleentzat, eta irakasleen gela erabiltzea proposatu digute. Hori bai, gure ekintzak irakasleek gela horretan egiten duten erabilerarekin koordinatuz eta antolatuz.

Honek esperientzia interesgarria eta zenbait abantailatara ateak irekitzen dizkigu.

1) Gune irekiagoa, sarrailek gabea. Aitzakiarik ez bertara ez joateko.

2) Heziketaren ikuspegitik interesgarriak diren materialatara sarbidea.

3) Kafe-makina, egunkariak...

4) Irakasleekin era naturalean topo egiteko aukera. Komunikatzeko eta elkarrekin bizitzeko aukerak...

Gune hau erabiltzeko arauen berri ikasturtearen hasieran azalduko zaizue. Hala ere, "gurasoen txokoren" gaia ez da kokapen kontua nagusiki (nahiz honen garrantzia ukazina den), bilaketa eta antolaketa gaia baizik: eguneroko presak gaingitu, eta gure seme-alaben heziketan familiaren eta ikastolaren artean koordinatutako elkarlanak eskaini diezazkiguten abantailak eta onurak ikusi eta lortzean zehazten da. Horrela "gurasoen txokoa", gure moduan, eguneroko bizitzak ekartzen dituen baldintzetara egokitzen jakingo dugu. Gure seme-alaben eta gure garapenaren alde apustu egin eta baliabide guztiak aurrean jartzen dizkigun ikastolaren partaide izateko zortea dugu eta profitatu, probestu dezagun.

Udan hausnarketa gaia proposatzen dizuegu: zein dira gure leporaino betetako egutegietan lehenesten ditugun eginkizunak?

Besterik gabe, uda eder eta oparoa izan dezagula, eta datorren ikasturtea arte, izan denak ahalik eta ongien.



# NOLA JOAN DA BRETAGNIAKO TRUKEA?

## ▶ ARANBURU RETEGI FAMILIA

**Mikel eta Ander (DBH 1) · Arthur Louarn**



Esperientzia orokorrean oso ona izan da. Mutila, Arthur, oso jatorra zen, eta arazorik gabe pasa genuen astea, giro on eta jatorrean. Komunikatzeko ere asko saiatzzen zen

eta ongi ulertzen genion, nahiz eta batzuetan ezin esplikatu esan nahi zuena.

## ▶ OTAMENDI GALARDI FAMILIA

**Jon (DBH 2) · Morgan Denez**

Gu oso gustura egon gara Bretaginiako ikaslearekin,



Morganekin, nahiz eta ez ongi elkarri ulertu, maila txikia baitzuen gaztelaniaz. Oso atsegina zen eta esker onekoa. Aste buruan oso ongi pasa genuen euskaldunak eta bretoiak biak batera.

## ▶ ARBELAITZ URRETAZKAIA FAMILIA

**Garoa (DBH 3) · Nina Ar Gall eta Celia Quillevere**

Hasiera batean Bretaginian ez nuen oso ondo pasa, izan ere ez nuen ezagutzen tokia eta familia ere ez, baina bertakoekin konfiantza hartu nuenean oso gustura egon nintzen. Azkeneko egunean ez nuen Oiartzuna itzuli nahi.



Hemen ere, Oiartzunen, bretoiekin oso

gustura egon nintzen. Oso aste berezia izan zen. Etxekoek diote oso esperientzia polita izan dela. Gustura egon gara bretoiekin. Oso jatorrak eta atseginak dira. Lehenengo eguna arrotza izan zen, baina hortik aurrera oso gustura.

## ▶ EZKURDIA IRASTORZA FAMILIA

**Urko (DBH 3) · Malo Gentil eta Aodren Roignant**

Bretainiara egin dudana bidaia benetan oso ona izan da. Gehien baloratu ditudan gauzak familian zegoen harremana eta lagun arteko giroa izan dira. Benetan errepikatu egingo nuke esperientzia.

Bueno bada, familian giro ona egonda baina txukuntasun aldetik arazoren bat edo beste izan ditugu. Baina benetan denontzat oso balorazio positiboa; berriro errepikatzeko modukoa.



## ▶ SANCHEZ LOPERENA FAMILIA

**Olaia eta Iraitz (DBH 1-3) · Emma eta Mailys Ringeart**

Nahiz eta denak Bretaginiara iritsitakoan oso urduri egon, oso esperientzia positiboa eta polita izan da. Bretoiak Oiartzuna etorri zirenean, berak ere oso lotsatuta zeuden eta ez zuten hitz egiten. Lehenengo egunetan nahiz eta ez genuen komunikazio handirik izan, pixkanaka hobeto moldatu gara.

Gure etxean bi ahizpa izan genituen eta lehenengo egunean lotsatu edo arraro samar sentitu ginen, kontuan hartuta guk frantsesez ez dakigula eta berek gaztelaniaz gutxi. Baina pixkanaka askatzen joan ginen eta ondo moldatu ginen.





## ► IPARRAGIRRE LEKUONA FAMILIA

**Araitz (DBH 3) · Onenn Moal eta Suzzanne Maubian**

Esperientzia polita eta aberatsa izan da truke hau niretzat. Hara joan ginenean, denak oso urduri iritsi ginen, baina egun batzuetara nahiko ongi moldatu eta komunikatu ginen bretoiekin. Oso kultura desberdina dute. Beraiekin pasatako asteburuan ia egun osoan etxean egon ginen, beraien ohiturak jarraituz, baina saiatu ziren familiak elkartu eta denok elkarrekin egoten, horregatik eta beste gauza askorengatik oso ongi pasa genuen.

Oiartzuna etorritakoan, esperientzia ederra izan dela uste dugu, nahiz eta motz samarra izan den, elkarrekin ohitzen hasten garenerako joan egin behar baitu-

te eta egunean zehar goizean eta gauean bakarrik egoten ginelako berekin. Afaria berekin hitz egiteko aprobeztatzen genuen, gurera bi bretoi etorri ziren eta bati asko gustatzen zitzaion hitz egitea, baina bestea isilagoa zen. Astea orokorrean oso ezberdina izan zen: etxean jende gehiago, goizago esnatu eta beranduago oheratu beharra... Baina oso esperientzia gustukoa eta gomendagarria dela esaten dugu.



**Esan genezake esperientzia hau ez zaigula denbora luzean ahaztuko. Kronika honi bukaera eman nahi genioke ikastolan antolatu genuen agurrean trukean parte zuten ikasleek abestutako azken bertsoekin:**

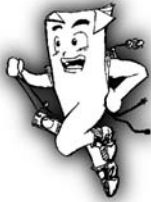
## BRETOIEN DESPEDIDAKO BERTSOAK

Bretainara joango naiz  
gero handitzean  
aste osoa pasa  
zaigu bapatean  
oso ondo pasatu  
dut zuen artean  
eramango zaituztet  
nire bihotzean

**Mikel Aranburu**

Denak elkarrekin pasa dugu  
benetan aste bikaina  
ezin duzue ukatu egia  
delako alajaina.  
Aste eder bat pasa ondoren  
etxera zoazte baina,  
bihotzean gordeko ditugu  
beti zuek ta Bretaña

**Peio Kazabon**



# Ikastolako langileak

**Ikastolako bizitzan ikasle-irakasleez gain, beste zaintzaile-hezitzaile batzuk ere inguruan ditugu egunero-egunero, garraioko langileak, jantokiko langileak eta sukaldeko langileak dira, hain zuzen ere. Azkeneko TXINPART honetan egindako galderi erantzun digute.**

## ZEIN DA ZUEN EGINKIZUNA?

**Garraioko langileak:** Haurrak etxera edo ikastolara eraman bitartean zaintzea eta era berean inguru horretan hezitzea: ondoko lagunak, autobusa, gidaria eta arduraduna errespetatzea; batzuei euskaraz hitz egin dezaten bultzatzea; arauak betearaztea...

**Jantokiko langileak:** Hurrei bazkaria ematea eta beraien zaintza. Horren barruan txukuntasuna, bazkaltzeko tresnak ondo erabiltzen erakustea, eserita egotea... Ahalik eta giro goxoenean egotea.

**Sukaldeko langileak:** Gure eginkizuna jangela antolatzea da, janaria prestatzea eta ontzietan banatzea. Gero, ikasleak bazkaldu ondoren, jangelako mahaia, lurra eta ontziak garbitzea. Baita sukaldeko tresneria guztia ere.

## NOLA ANTOLATZEN ZARETE?

**G.L.:** Autobusean ibilbide osoa egiten dugu. Guztia lotzeko hilean behin zuzendariarekin eta administrariarekin bilera egiten dugu.

**J.L.:** Zikloka antolatzen gara. HHn hiru urtez begirale berarekin, LHN bi urtez eta DBHn lau urtez hiru begiralarerekin. Bazkariak bi txandetan ematen dira; HH eta LHkoak 12:00etan sartzen dira eta DBHkoak 13:00etan.

**S.L.:** Joxe sukaldariak bazkaria jo eta fuego prestatzen duen bitartean, besteok hiru jangela prestatzen ditugu: platerak, edalontziak eta abarrak ipintzen ditugu. Geroxeago txarroak urez bete, ogia moztu eta postreak antolatu. Hamabietarako, haurrak etortzerako, dena pronto edukitzen dugu. Bigarren txandarako prozedura guztia errepikatzen dugu eta guztiei bazkaria eman ondoren, guk merezitako ordua egiten dugu eta kafetxo bat hartu ondoren, dena txukun utzi arte jarraitzen dugu, laurak aldera arte gutxi gorabehera.

**Jantokiko langileak (goitik, ezkerretik):** Lurdes Lopez, Gurutze Aranburu, Maider Olaizola, Eskarne Darzeles, Maritxu Loperena, Begoña Larruskain, Rakek Villegas, Yolanda Gaztelumendi; Arantzazu Urkia, Itziar Etxebeste, Izar Lekuona, Amaia Ibarguren, Nuria Aizpurua, M<sup>a</sup> Angeles Telletxea eta Gurutze Ezkerro.



## ZUEN LANAREN ALDERDI POSITIBOAK?

**G.L.:** Hurrekin lana egiteak duen guztia, gozamen ikaragarria da.

**J.L.:** Hurrek transmititzen duten alaitasuna eta daukagun harremana. Bestalde, hasieratik bukaerara egiten duten prozesua bizitzea; adibidez, ezer ez jatetik, dena probatzera.

**S.L.:** Gure ikasleak hazten eta hezten ikustea bertatik. Izan ere, zatitxo batean langile gisa parte hartzen baitugu prozesu horretan, jangelan dauden bitartean behintzat. Bestalde, gure lana ondo betetzen dugula edo janaria goxoa dela esaten digutenean, zer esanik ez, poztu egiten gara.

## ETA ZAILENAK, NEKETSUENAK?

**G.L.:** Zenbait ikasleren eta gurasoren ohiturak aldatzea.

**J.L.:** Zarata kontrolatzea, oso zaila gertatzen zaigu bolumen egokia mantentzea, oso neketsua gertatzen da. Kontuan izan behar dugu haur asko direla eremu "txiki" batean. Arauak behin eta berriz gogoraraztea ere oso neketsua gertatu ohi zaigu.

**S.L.:** Egunero dena bikain ateratzea, bai antolaketa, puntualtasunean edota janariaren goxotasunaz ari bagara. Horretarako gaude eta saiatzen gara, baina, jakina, beti ez dugu lortzen. Hainbeste bazkaltiar batera atenditzen eta dena puntu-puntu egoten ez da erraza, batik bat bigarren platerekin. Mikrobiologia aldetik janari egin berriak arriskua erabat murrizten du eta batzuetan, janariaren arabera, pixka-pixka bat itxarotea merezi du.

## ZERTAN ALDATU DA URTE HAUETAN ZUEN LANA?

**G.L.:** Aldaketa handia izan da. Orain dela urte batzuk bai hurrek eta bai gurasoek ohitura batzuk zituzten, errespetu edo diziplina gehiago zeukaten oro har. Gaur egun diferentziak nabarmenagoak dira. Eguneroko funtzionamenduan ohitura aldaketa nabaria da.

**J.L.:** Haur kopurua asko handitu dela eta toki egokia ere badugula. Duela urte batzuk ikastolan ez genuen jantokirik eta Madalensororaino joan behar izaten genuen bazkaltzera, horrek zekararazteko behiaren.

**S.L.:** Gu hasi berriak gara jantokiko zerbitzu hau eskaintzen eta hemendik urte batzuetara erantzungo diogu galdera honi.

**Sukaldeko langileak:** Agurtzane Zurriarain, Mali Arozena, Garbiñe Urkia eta Joxe Fernandez.



**Garraioko langileak:** Murtxe Sesen eta Maite Errazkin.



# DBH 4 2007/08



Goitik behera, ezkerretik eskuinera:

Alain Isasa · Inigo Odrizola · Odei Mujika · Mikel Alfaro · Itxaso Markos · Inigo Ugalde ·  
Maidor Alberdi · Julen Otegi · Udane Arbelatx · Naroa Fagoaga · Udane Loidi · Julen Iturain  
Xabier Aduriz · Iratzi Arka · Nabil Selma · Jon Inziarte · Jhonatan Burga · Gorka Vicente ·  
Ibai Intxausti · Julen Baleztena · Imanol Areizaga · Jon Irigorri · Oihane Uitzzi

Garazi Urdanpilleta · Aiora Etxebeste · Oiasne Cascallar · Garazi Mitxelena · Ainhoa Aldai ·  
Oihane Isasa · Naia Esnaola · Oihane Lopez · Julen Rodriguez · Mikel Garmendia · Rafa Vega



Mendiburu kalea, 2 · ☎ 943 49 47 19



**CAJA LABORAL**  
**EUSKADIKO KUTXA**



**TAJO**  
**Industrias Tajo, S. Coop.**



MONDRAGON  
COMPONENTES



**Biok**  
**ETXEGINTZA S.L.**

Karaitza etxea · Garmendi bidea, 3 · 20180 OIARTZUN  
☎ 943 492 501 · Fax 943 492 501

construcciones  
**ARABOLAZA S.L.**

*Berriztatze lanak*

Casa Antsillas Berri (Gurutze) · 20180 OIARTZUN  
☎ 943 491 365 · Postakutxa 16 · Fax 943 493 772

**NIESSEN**

**ABB Niessen, S.A.**

Polígono de Aranguren s/n · 20180 OIARTZUN  
☎ 943 260 101 · Fax: 943 260 250



**OIARTZUN**

**Zure Alcampo, egunero hobetuz**



AENOR

**ER**

Empresa  
Registrada

ER-424/296



**Ederki, s.l.**

Ihurrita Bidea, 13 / 6. lokala · 20180 OIARTZUN · ☎ 943 491 641



**OIARTZUN LANTEGIAK, S.L.**

**Salmeta · Mekanika · Karrozeria**

Ihurrita Bidea, 13 / 1-6 lokalak · 20180 OIARTZUN · ☎ / faxa: 943 491 848 · 943 494 136



**Easo Motor**

**FordFocus**



**Salmenta + Tailerra + Txapetan + eskaintza hoberenak**

Lintzirin Poligonoa, 10 · 20180 OIARTZUN  
☎ 943 26 04 26 / 943 26 03 91



LÍDER EN EL  
TRANSPORTE INTERNACIONAL

**LIDERRA**  
**NAZIOARTEKO GARRAIOAN**

Araña buru, 1 · Pol. Lanbarren · 20180 OIARTZUN  
☎ 943 491 375 · Fax 943 493 462



- IBILGAILU IA BERRIAK
- URTEBETEKO BERMEAREKIN
- 120 HILABETERAINOKO FINANTZAKETA

☎ 943 260 065

Polígono Talaia, 6 · 20180 OIARTZUN

